

основі відсотка успішного складання іспитів їхніми випускниками з першого разу. Це стимулюватиме конкуренцію та якість послуг.

Регулярні несподівані перевірки: Проведення раптових перевірок навчального процесу та матеріально-технічної бази автошкіл.

Удосконалення навчальних програм та методик:

Актуалізація матеріалів: Регулярне оновлення теоретичних матеріалів та тестових питань відповідно до останніх змін у ПДР та вимог безпеки.

Більше практичних годин: Забезпечення виконання нормативу у щонайменше 40 астрономічних годин практичного водіння та, за необхідності, його збільшення.

Психологічна підготовка: Включення елементів психологічної підготовки для роботи зі стресом та страхом водіння, що є поширеною проблемою серед початківців.

Підвищення кваліфікації інструкторів:

Обов'язкова сертифікація: Запровадження жорсткіших вимог та регулярної обов'язкової сертифікації викладачів і майстрів практичного навчання.

Система мотивації: Створення системи заохочень для інструкторів, чії учні демонструють високі результати.

Стимулювання відповідальності кандидатів:

Можливість самопідготовки: Збереження опції самостійного вивчення теорії, що перекладає частину відповідальності на самого кандидата.

Зміни в термінах перездачі: Встановлення конкретних термінів для повторної здачі іспитів (наприклад, через 10 днів), щоб надати учням більше часу на додаткову підготовку, а не поспіх.

УДК 629.362

Сахневич Б.В., кандидат економічних наук, Київський інститут Національної гвардії України

НОВІ МЕТОДИКИ ПІДГОТОВКИ МОБІЛІЗОВАНИХ ВОДІЇВ ДО ВОДІННЯ БОЙОВИХ МАШИН В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ УМОВАХ

Сучасні бойові дії показують, що водій бойової машини — це не лише оператор техніки, а й учасник складного багатоетапного процесу, який включає взаємодію з екіпажем, навігацію в складних умовах і прийняття рішень під тиском.

Особливо у війні України проти російської агресії водії часто працюють в умовах:

- мінування місцевості;
- обстрілів і контрдронної активності;
- обмеженої видимості (дим, ніч, погода);
- нерівних або зруйнованих доріг;
- швидких переміщень між укриттями.

Тому класичні методики водіння вже недостатні — потрібні новітні підходи, що поєднують психологічну підготовку, ситуативне мислення, цифрові технології та тренування в умовах, наближених до реальних.

Загальні принципи нових методик підготовки водіїв бойових машин повинна бути:

1. Модульною — короткі, інтенсивні блоки навичок.
2. Мультиmodalною — поєднання тренажерів, реальної машини, тактичних вправ, психологічної підготовки.
3. Стрес-орієнтованою — тренування під навантаженням.
4. Комплексною — охоплювати фізичні, психологічні та технічні компоненти.
5. Безпечною — застосовувати VR-тренажери та навчання на макетах для складних ситуацій.

Методика №1. Використання VR/AR-тренажерів та симуляцій дозволяють:

- тренування водіння без ризику пошкодження техніки та травм;
- відпрацювання реакції на небезпеку;
- підготовка до водіння у складних умовах, яких неможливо відтворити у реальності.

Симуляції, які відпрацьовуються:

- рух під обстрілом (без тактичних деталей);
- ухилення від перешкод на розбитій дорозі;
- раптова втрата видимості (дим, туман, ніч);
- різні погодні умови;
- водіння у вузьких коридорах, серед руїн.

Переваги даної методики:

- 50–70% відпрацювання процедур можна перенести на симулятор;
- дозволяє багаторазово повторювати небезпечні ситуації;
- зменшує страх перед реальною машиною.

Методика №2. Стрес-індукційне тренування та «керування під навантаженням» дозволяє навчити водія діяти швидко й усвідомлено, коли:

шумно, темно, тремтять руки, та є емоційне напруження. Методи введення контрольованого стресу:

- рух машини по нерівній місцевості вранішнього та вечірнього часу;
- виконання завдань на час;
- робота з гучними звуковими перешкодами (імітація шуму двигунів, сирен);
- практичні вправи з багатозадачності (одночасна навігація, спостереження за індикаторами машини, вибір маршруту).

Що розвивається:

- стресостійкість;
- розділена увага;
- швидкість прийняття рішень;
- керування під ризиком.

Методика №3. Тренування у реальних або «польових» умовах. Практичні заняття проводяться на спеціально підготовлених полігонах або ділянках, де водій може відчути реалістичні умови місцевості.

Складові методики:

- водіння по ґрунту, піску, воді, вибоїнах;
- тренування в умовах обмеженої видимості (ніч, димові завіси);
- прокладання маршрутів на місцевості без чітких доріг;
- відновлення керування після ковзання або заносу;
- тренування «несподіваних ситуацій» (яма, перешкода, крутий ухил).

Заняття направлені на зміну підходу від «Не вчитися здавати іспит», а «адаптуватися до непередбачуваності».

Методика №4. Психофізіологічна та ситуаційна підготовка. Водій повинен бути не лише технічно грамотним, а й готовим до тривалих навантажень.

Важливі блоки методики:

- тренування швидкості реакції (тести, спеціальні вправи);
- робота над збереженням уваги (анти-монотонні вправи);
- навчання «ситуаційної обізнаності»: вміння одночасно контролювати дорогу, звуки, екіпаж.

Практичні інструменти:

- тренажери уваги та реакції;
- комплексні тести на утримання концентрації;
- техніки короткого відновлення під час зупинок.

Методика №5. Командна взаємодія та координація в екіпажі дозволяє знизити ризики через людський фактор, неправильне розуміння команд, паніку,

затримку реакції. Водій це частина екіпажу, і злагоджена роботи суттєво підвищує безпечність керування.

Навчальні елементи:

- чіткі протоколи команд між членами екіпажу (без деталей тактики);
- відпрацювання стандартних процедур взаємодії;
- тренування взаємної підтримки у стресових ситуаціях.

Методика №6. Оперативна технічна підготовка водія. Водій повинен уміти:

- оцінити технічний стан машини перед виходом;
- розпізнати критичні ознаки несправності;
- виконати елементарні заходи для продовження руху;
- безпечно діяти у разі раптової зупинки або відмови систем.

Методи навчання:

- тренування на макетах;
- короткі цикли технічних вправ;
- ситуаційні уроки «раптової поломки».

Висновок: Сучасні методики підготовки мобілізованих водіїв до водіння бойових машин мають ґрунтуватись на реалістичності, безпеці, стрес-адаптації, максимальній повторюваності, психофізичній готовності, командній роботі.

Поєднання цих підходів дозволяє сформувати водія, здатного діяти впевнено, зібрано та ефективно в екстремальних умовах сучасної війни.

УДК 629.362

Сахневич Б.В., кандидат економічних наук, Київський інститут Національної гвардії України

ФОРМУВАННЯ ПОЧАТКОВИХ НАВИЧОК З ВОДІННЯ БОЙОВИХ МАШИН В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ УМОВАХ

Сьогодні ми розглянемо одне з ключових питань підготовки військовослужбовців — формування початкових навичок водіння бойових машин в екстремальних умовах. Від якісної підготовки водія залежить не лише збереження техніки, але й життя особового складу та успіх бойових дій. Саме тому питання створення ефективної системи навчання молодих механіків-водіїв є актуальним і вимагає чітких методичних підходів.

1. Значення та особливості водіння в екстремальних умовах

Екстремальні умови — це ситуації, що виходять за межі стандартної експлуатації техніки. До них належать: